

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 21.04.2020).

2. Петков С. В., Лошицький М. В., Манжула А. А. Науково-практичний коментар Закону України «Про національну поліцію». Київ : Центр навч.-метод. літ., 2015. 240 с.

3. Черній В. В., Колмиков В. М. Поняття запобігання адміністративним правопорушенням. *Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ*. 2006. № 2. С. 73–77.

4. Бугайчук К. Л. Адміністративні проступки: сутність та організаційно-правові заходи їх профілактики : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2002. 243 с.

Одержано 28.04.2020

УДК 343.98

Євдокія Юріївна Буждиганчук,

здобувач Приватне акціонерне товариство «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Науковий керівник:

Костянтин Олександрович Чаплинський,

доктор юридичних наук, професор,

завідувач кафедри криміналістики, судової медицини

та психіатрії Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ОБСТАНОВКИ ЗЛОЧИНУ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ПРО СУТЕНЕРСТВО

Будь-яке кримінальне правопорушення характеризується певними обставинами: місцем, часом, умовами вчинення та іншими. Крім того, для кожного суспільно-небезпечного прояву характерною є їх відповідна сукупність. Вона і складає такий елемент криміналістичної характеристики як обстановку вчинення кримінального правопорушення. Її дослідження допомагає працівникам слідчих підрозділів у побудові версій, проведенні окремих слідчих (розшукових) дій, НСРД та окремих оперативно-розшукових заходів.

На думку В.О. Образцова, обстановка вчинення злочину являє собою територіальну, кліматичну, демографічну та іншу специфіку

регіону, в якому вчинено злочин, а також обставини, що характеризують безпосереднє місце, час, умови та інші особливості вказаної життєвої ситуації [1, с. 94].

Більш широке визначення цієї наукової категорії надала І. М. Букаєва, яка окреслила її як форму взаємозв'язку фізичного та соціального середовищ у реалізації механізму злочинів, що формує об'єктивні закономірності їх функціонування, розвиток злочинних намірів або відмови від злочинів і є відбивною системою протиправної поведінки, за закономірностями якої на основі комплексу слідів створюється ретроспективна модель злочинів у процесі її розслідування, виявляються внутрішні зв'язки, умови та причини злочинів, обумовлюються прийоми застосування криміналістичної техніки, тактики й методики розслідування [2, с. 47].

А. Н. Халіков, серед елементів обстановки учинення кримінальних правопорушень виділяє такі елементи, як час, місце, об'єкт злочинного посягання, склад співучасників, характер їх відносин між собою та з іншими особами, які їх оточують, матеріальні елементи навколишнього середовища, а також зв'язки та залежності, які існують між ними [3, с. 95].

У справах про сутенерство обстановку кримінального правопорушення слід розглядати через сукупність об'єктивних і суб'єктивних факторів й умов матеріальної обстановки, соціально-економічних та соціально-психологічних чинників, просторово-часових характеристик місця та часу, а також особливості впливу непрямих учасників події на процес підготовки, учинення й приховування правопорушення.

На підставі узагальнення кримінальних справ й проваджень про сутенерство встановлено, що сутенерство переважно має чітко виражене місце злочину (87 %).

До основних типових місць кримінального правопорушення слід віднести такі: 1) спортивно-оздоровчі центри – 37 % (з них, сра-комплекси – 18 %, масажні кабінети – 12 %, фітнес-клуби – 4 %, салони краси – 2 %, фотостудії – 1 %); 2) розважальні заклади – 11 % (з них, нічні клуби – 9 %, паби – 1 %, ресторани – 1 %); 3) місця відпочинку – 28 % (з них, готелі – 7 %, апартаменти – 12 %, бази відпочинку – 9 %); 4) місця проживання клієнта – 2 %, (з них, квартири – 1 %, будинки – 1 %); 5) транспортні засоби – 3 %; 6) місця перебування повії – 15 % (з них, проживання – 2 %,

очікування замовлення – 10 %, прийому замовлень – 3 %); 7) місця організації й координації злочинної діяльності ОГ – 4 % (з них, «офіс директора» – 3 %, місце проживання сутенера або лідера ОГ – 1 %).

В цілому, місця вчинення зазначених кримінальних правопорушень мають такі характерні особливості:

- характеризуються обмеженим колом очевидців (у даному місці в більшості випадків відсутні ті особи, які не користуються послугами сутенера);
- розташовуються за місцем проведення вільного часу та відпочинку громадян (спра-комплекси, апартаменти);
- характеризуються обмеженою можливістю доступу (адміністратор, клієнти, повії).

Зважаючи на обстановку кримінального правопорушення можна виокремити основні вузлові місця, де можуть бути зосереджені сліди злочину: а) місце, де надавалися інтимні послуги; б) місце, де знаходився клієнт; в) місце координації лідером діяльності ОГ («офіс директора»); г) місце перебування членів ОГ (сутенера, повії).

Встановлено, що переважна більшість злочинів вчинюється ввечері й вночі. Так, залежно від часу надання інтимних послуг з'ясовано, що близько 37 % послуг надається вночі – з 22 до 6 години, приблизно 52 % – увечері (з 18 до 22 години), 11 % – у ранковий та денний час (з 6 до 18 години).

Можна погодитися з думкою К. Ю. Назаренко, яка на підставі анкетування працівників поліції виділила такі умови, що сприяють вчиненню злочинів, пов'язаних зі створенням або утриманням місць розпусти і звідництвом:

- розповсюджене рекламування у ЗМІ, мережах Internet або мобільних телефонних мережах надання інтимних послуг (93 %);
- приховане (замасковане) місце розташування місць розпусти (89 %);
- широкий спектр інтимних послуг із гнучкою фінансовою політикою або наявність «товару» будь-якої цінової категорії (62 %);
- перебування замовника у стані алкогольного (81 %) чи наркотичного (6 %) сп'яніння;
- значний кримінальний досвід роботи злочинців у сфері надання інтимних послуг – «секс-бізнесу» (32 %) та ін.

Визначаючи кореляційні зв'язки між різними елементами криміналістичної характеристики злочинів, пов'язаних зі створенням або утриманням місць розпусти і звідництвом, слід зауважити, що обстановка злочину впливає на вибір способу вчинення цих суспільно небезпечних діянь. Адже визначені обставини (час, місце та умови) впливають на можливість вчинення кримінального правопорушення, ускладнення його скоєння, а також визначають манери правопорушника під час підготовки, вчинення та приховання суспільно небезпечного діяння [4, с. 54–55].

Підсумовуючи, зазначимо, що при розслідуванні сутенерства важливе значення має дослідження обстановки його скоєння. Вона складається з декількох елементів: місце, час та умови вчинення.

Список бібліографічних посилань

1. Образцов В. А. О криминалистической классификации преступлений. *Вопросы борьбы с преступностью*. 1980. Вып. 33. С. 92–98.
2. Букаева И. Н. Обстановка совершения преступления, получение и использование информации о ней при расследовании уголовных дел : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Тюмень, 2006. 222 с.
3. Халиков А. Н. Должностные насильственные преступления, совершаемые в правоохранительной сфере: характеристика, психология, методика расследования. М. : Волтерс Клувер, 2011. 544 с.
4. Назаренко К. Ю. Розслідування злочинів, пов'язаних зі створенням або утриманням місць розпусти і звідництвом : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Дніпро, 2016. 218 с.

Одержано 03.04.2020

УДК 342.7(477)

Петрос Валко,

науковий співробітник

Науково-дослідного інституту публічного права

ЩОДО ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ СУБ'ЄКТІВ НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ВТОРИННОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ

Незважаючи на міжнародні та конституційні зобов'язання України, практика надання безоплатної правової допомоги залишається незадовільною, що призводить до прийняття численних рішень Європейського суду з прав людини проти України щодо порушення